**Eduskunnan ympäristövaliokunta, 12.5.2026 klo 10.00**

**LAUSUNTO: JTS 2027-2030,**
**Momentti 35.10.52 (YM)**

**Luontopalvelujohtaja Henrik Jansson, Metsähallitus**

**Metsähallituksen luontopalvelut (jäljempänä Luontopalvelut) kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunnon koskien JTS 2027-2030 esitystä.**

Luontopalvelujen tehtävät ovat lisääntyneet 2000-luvulla merkittävästi. Pelkästään uusia kansallispuistoja on perustettu yhteensä 12 kpl ja hoitoon on siirtynyt historiallisia arvokohteita (esim. Museoviraston linnat ja linnakkeet) ja puolustusvoimien isoja linnakkeita (esim. Örö ja Vallisaari). Perusrahoituksen on myös riitettävä Helmi-ohjelman toteutukseen, lakisääteisten maanhaltijaviranomaistehtävien hoitoon, arvokkaiden kulttuuriperintökohteiden hoitoon ja virkistyskäyttöpalvelujen ylläpitoon. Lisäksi käytössä oleva paikkatietojärjestelmäkokonaisuus on tullut elinkaarensa päähän ja poistuu käytöstä vuonna 2027.

Luontopalveluissa on viime vuosina johdettu toimintaa määrätietoisesti kohti talouden ja kustannusrakenteen tasapainoa sekä pitkäjänteisesti kestävää toimintaa. Organisaatiota, toimintamalleja ja resurssien kohdentamista kehitetään edelleen systemaattisesti vastaamaan käytettävissä olevaa, supistuvaa rahoitusta ja muuttuvaa toimintaympäristöä. Samalla on huolehdittu siitä, että Luontopalvelujen toimintakyky ja vaikuttavuus säilyvät myös pitkällä aikavälillä.

VM:n kehyspäätöksen mukaan Luontopalvelujen perusrahoitukseen (mom. 35.10.52) kohdentuu vuodelle 2027 yhteensä 3,1 milj. euron suuruiset tuottavuus- ja lisäsäästöt, mutta tiedossa on jo nyt, että tämä luku tulee kasvamaan. Leikkauksilla on suorat vaikutukset mm. virkistyskäyttöstrategian toteutuksessa sekä luonnonsuojeluverkoston hoidossa ja Helmi-ohjelman toteutuksessa. Vaikutukset tulevat näkymään myös retkeilijöiden palveluissa. Toimintaa kehitetään jatkuvasti, jotta työtavat, tietopohja ja digitaaliset ratkaisut vahvistavat tuottavuutta ja vaikuttavuutta muuttuvassa toimintaympäristössä. Teemme tietoisia valintoja ja kohdennamme resurssit ydintehtäviin ja vaikuttavimpiin kokonaisuuksiin. Tämä tarkoittaa luopumista toiminnoista, joissa kustannusrakenne ei ole kestävä, sekä panostamista tehtäviin ja palveluihin, joilla on suurin merkitys luonnon, yhteiskunnan ja kansalaisten kannalta.

**Metsähallituksen ehdotus kehyksen pysyväksi sekä kertaluonteiseksi tasokorotukseksi JTS kaudelle 2027-2030 ympäristöministeriön momentille 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät**

| | YM momentti 35.10.52 | €/2027 | €/2028 | €/2029 | €/2030 | Yhteensä |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **1. Pysyvä kehyksen nosto (tasokorotus)** | 1.1 STRAVA - Nähtävyyskohteet | 2 750 000 | 2 750 000 | 2 750 000 | 2 750 000 | 11 000 000 |
| | **Pysyvä kehyksen nosto yhteensä** | **3 070 000** | **3 035 000** | **3 025 000** | **3 025 000** | **12 155 000** |
| **2. Kertaluonteinen kehyksen nosto (kehittäminen)** | 2.1 Helmi-elinympäristöohjelman toteuttaminen | 15 000 000 | 15 000 000 | 15 000 000 | 15 000 000 | **60 000 000** |
| | 2.2 STRAVA - Nähtävyyskohteet | 2 000 000 | 0 | 0 | 0 | **2 000 000** |
| | 2.3 JHT:n digitaalisen toimintaympäristön kehittäminen | 1 200 000 | 1 200 000 | 1 200 000 | 1 200 000 | **4 800 000** |

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEAHCIRÁÐÐEHUS

**Metsähallitus**
PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 Helsinki, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | **Kertaluonteinen kehyksen nosto yhteensä** | **18 200 000** | **16 200 000** | **16 200 000** | **16 200 000** | **66 800 000** |
| | **Kehyksen nostoehdotukset yhteensä** | **20 950 000** | **18 950 000** | **18 950 000** | **18 950 000** | **77 800 000** |

**Helmi-elinympäristöohjelman toteuttaminen**

Valtioneuvosto teki toukokuussa 2021 periaatepäätöksen Helmi-elinympäristöohjelman toteuttamisesta vuosina 2021-2030. Helmi-elinympäristöohjelma toteuttaa osaltaan EU:n ennallistamisasetuksen tulevaa kansallista tavoitetta, hidastaa luontokatoa ja turvaa luonnon tarjoamia elintärkeitä ekosysteemipalveluja. Ohjelman toimenpiteet hidastavat ilmastonmuutosta ja edistävät muutokseen sopeutumista. Helmi – ohjelman luonnon kantokykyä vahvistavat toimet parantavat Suomen kokonaisturvallisuutta lisäämällä suomalaisten terveyttä ja henkistä kriisinsietokykyä. Luontopalvelut vastaa ohjelman toimenpiteiden toteuttamisesta luonnonsuojelualueilla. Tavoitteena on ennallistaa ja hoitaa elinympäristöjä valmistautuen samalla toteuttamaan EU:n ennallistamisasetuksen kansalliset tavoitteet. Nykyisellä rahoituskehyksellä pystytään toteuttamaan noin 1/3 siitä vuosittaisesta tavoitteesta, jota vuoden 2030 tavoitteet edellyttävät.

**STRAVA - Nähtävyyskohteet, joissa rahoitus ei riitä omistamisen velvoitteisiin**

STRAVA-työn (2023) mukaisesti Metsähallituksen hallinnassa on valtion omistamia kulttuurihistoriallisesti ja kokonaisturvallisuuden kannalta strategisia linnoituskohteita. Raaseporin rauniolinnan, Kuusiston linnanraunioiden ja Vallisaaren linnoituksen suojeluarvojen säilyttäminen ja turvallinen yleisökäyttö edellyttävät 2,75 milj. euron vuosittaista rahoitusta. Rahoitus mahdollistaa kiireellisimmät restaurointitoimet, pysäyttää vaurioitumisen ja pienentää valtion kulttuurihistoriallisen kiinteistöomaisuuden korjausvelkaa. On kuitenkin huomioitava, että Metsähallitus on aloittanut neuvottelut Vallisaaren omistuksesta luopumiseksi, eli mahdollisesta siirrosta Helsingin kaupungille. Vallisaaren osuus vuosittaisesta rahoituksesta on 1,46 milj. euroa. Lisäksi Kajaanin rauniolinnan, Svartholman merilinnoituksen ja valtion osuuden Kärnäkosken linnoituksesta luovutus edellyttää dokumentointeja, kuntotutkimuksia ja vaurioita estäviä toimenpiteitä, joihin tarvitaan 2,0 milj. euron kertaluonteinen määräraha. Kohteet ovat merkittäviä matkailu- ja aluetalouden vetureita ja niiden yhteenlasketut paikallistaloudelliset vaikutukset ovat noin 7,0 milj. euroa ja 56 henkilötyövuotta.

**JHT:n digitaalisen toimintaympäristön kehittäminen**

Metsähallituksen Julkiset hallintotehtävät (JHT) on määrätietoisesti kehittänyt digitaalista toimintaympäristöä fyysisen toimintaympäristön rinnalla hallitusohjelman digitalisaatio- ja tekoälytavoitteiden mukaisesti. Erilliset digitaaliset palvelut ovat jo nyt keskeinen osa toiminnan tuottavuutta, asiakaslähtöisyyttä ja kokonaisturvallisuutta. JHT:n digivision ohjaamana fyysisen ja digitaalisen toimintaympäristön eri palvelujen yhteentoimivuus muodostaa kustannustehokkaan ja mukautuvan palvelukokemuksen sekä mahdollistaa sujuvat palvelut ja luotettavaa ajantasaista tietoa kaikille tarvitsijoille. Ympäristöhallinnon yhteisen tietojärjestelmän kehittyminen tuo uusia mahdollisuuksia prosessien ja toimintatapojen sujuvoittamiselle sekä datarajapintojen rakentamiselle ja jakamiselle. Toiminnanohjauksen kehittäminen uudistuvan tietojärjestelmän ohella mahdollistaa entistä paremmin valtakunnallisen toimintamallin, tuottaa laadukasta dataa sekä mahdollistaa visuaaliseen tiedon hyödyntämiseen toiminnan ohjaamisessa. Haettava rahoitus kohdistuu digitaalisen toimintaympäristön jatkuvaan kehittämiseen ja ylläpitoon, ei yksittäisiin hankkeisiin, ja luo pysyvyyttä aiemmin erillisrahoituksin rakennetuille kyvykkyyksille.



**Metsähallitus**
PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 Helsinki, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7